

Oppilaiden puhelinten käyttö koulussa vuoden 2025 lakimuutoksen jälkeen

3 Aineisto

Tämän artikkelin aineisto on kerätty katsomusaineiden kansallisen oppimistulosarvioinnin yhteydessä. Arviointi toteutettiin digitaalisella Joda-arviointijärjestelmällä keväällä 2026 peruskoulun yhdeksäsluokkalaisille, ja se kattoi katsomusaineista elämänskatsomustiedon ja uskonnon kolme eniten opetettavaa oppimäärää: evankelisluterilaisen uskonnon, islamin ja ortodoksisen uskonnon. Arviointi toteutettiin sekä suomeksi että ruotsiksi. Ruotsinkieliset oppilaat osallistuivat evankelisluterilaisen uskonnon ja elämänskatsomustiedon arviointeihin.

Arviointiin osallistuneet yhdeksäsluokkalaiset vastasivat varsinaisten arviointitehtävien lisäksi taustakysymyksiin, jotka koskivat esimerkiksi oppilaiden asenteita katsomusaineita kohtaan. Oppilailta kysyttiin myös puhelimen viihdekäytöstä koulupäivän aikana seuraavien kahden kysymyksen avulla:

1. Kuinka paljon käytät puhelinta koulupäivän aikana muuhun kuin opiskeluun (esim. pelit, videot, sosiaalinen media)?
2. Miten puhelimen käyttösi koulupäivän aikana muuhun kuin opiskeluun on muuttunut verrattuna edelliseen lukuvuoteen?

Oppilaat arvioivat omaa puhelimen käyttöönsä viisiportaisella asteikolla, jossa vaihtoehdot olivat ”en lainkaan”, ”alle 15 minuuttia päivässä”, ”15–30 minuuttia päivässä”, ”30–60 minuuttia päivässä” ja ”yli tunnin päivässä”. Toisessa kysymyksessä oppilaat vertasivat puhelimen käyttöönsä viime lukuvuoteen. Vastausvaihtoehdot olivat seuraavat:

- Käytän paljon vähemmän kuin viime lukuvuonna.
- Käytän jonkin verran vähemmän kuin viime lukuvuonna.
- Ei muutosta verrattuna viime lukuvuoteen.
- Käytän jonkin verran enemmän kuin viime lukuvuonna.
- Käytän paljon enemmän kuin viime lukuvuonna.

Ensimmäiseen kysymykseen vastasi yhteensä 6 765 oppilasta, joista suomenkielisiä oppilaita oli 6 106 ja ruotsinkielisiä 659. Suomenkielisistä vastaajista 3 442 osallistui evankelisluterilaisen uskonnon arviointiin, 1 417 islamin arviointiin, 636 oppilasta elämänskatsomustiedon arviointiin ja 611 ortodoksisen uskonnon arviointiin. Vastaavasti ruotsinkielisistä vastaajista evankelisluterilaisen uskonnon arviointiin osallistui 551 oppilasta ja elämänskatsomustiedon arviointiin 108 oppilasta.

Toiseen kysymykseen vastasi yhteensä 6 739 oppilasta, joista suomenkielisiä oppilaita oli 6 081 ja ruotsinkielisiä 658. Suomenkielisistä oppilaita 3 433 osallistui evankelisluterilaisen uskonnon arviointiin, 1 406 islamin arviointiin, 632 elämänskatsomustiedon arviointiin ja 610 ortodoksisen uskonnon arviointiin.

Ruotsinkielisistä oppilaista evankelisluterilaisen uskonnon arviointiin osallistui 550 ja elämänkatsomustiedon arviointiin 108 oppilasta.

Oppilaiden vastausten lisäksi arvioinnissa kerättiin tietoja rehtoreilta ja katsomusaineiden opettajilta. Kyselyt toteutettiin Webropol-kyselytyökalulla, ja niissä kartoitettiin muun muassa rehtoreiden ja katsomusaineiden opettajien ajatuksia katsomusaineiden opetuksen järjestämisestä. Lisäksi heitä pyydettiin arvioimaan oppilaiden puhelimen viihdekäytön määrää. Kysymykset olivat seuraavat:

1. Kuinka paljon oppilaat käyttävät oman arviosi mukaan puhelinta koulupäivän aikana muuhun kuin opiskeluun (esim. pelit, videot, sosiaalinen media)?
2. Miten oppilaiden puhelimen käyttö koulupäivän aikana muuhun kuin opiskeluun on muuttunut havaintojesi mukaan verrattuna edelliseen lukuvuoteen?

Molempien kysymysten vastausvaihtoehdot olivat vastaavat kuin oppilailla.

Ensimmäiseen kysymykseen vastasi yhteensä 158 katsomusaineiden opettajaa, toiseen kysymykseen 156 opettajaa. Rehtoreiden vastauksia kertyi ensimmäiseen kysymykseen 94, toiseen kysymykseen 96 kappaletta. Henkilökunnasta suurin osa oli suomenkielisiä: ruotsinkielisiä rehtoreita osallistui kyselyyn 4, opettajia 8.